

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Vilniaus g. 4, LT-01102 Vilnius; registruotos buveinės adresas: Kalvarijų g. 1, LT-09310 Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Žiniasklaidos priemonėms

2018-12-21 Nr. S18/12/620

DĖL PAREIGOS NURODYTI KŪRINIO AUTORIŲ

Lietuvos architektų rūmai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 2 straipsnio 1 dalimi, yra pagal šį ir Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą įsteigtas ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, vienijantis atestuotus architektus ir įgyvendinantis atestuotų architektų profesinę savivaldą.

Lietuvos architektų rūmų steigimo tikslas yra užtikrinti architektūrinės veiklos skaidrumą ir kokybę, rūpintis architektų atestavimo, kvalifikacijos pripažinimo, profesinės kvalifikacijos tobulinimo, profesinės etikos standartų laikymosi klausimais, vykdyti profesinės veiklos stebėseną, atstovauti architektams santykiuose su valstybės ir savivaldos institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu, dalyvauti ekspertu teismuose ir kitose institucijose architektų profesinės veiklos klausimais, tenkinti ir ginti su architektūra susijusius viešuosius interesus, spręsti kitus susijusius klausimus (Architektų rūmų įstatymo 1 straipsnio 2 dalis).

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Lietuvos architektų rūmai, vadovaujantis Architektų rūmų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 13 punktu, turi teisę atstovauti savo nariams, kai įgyvendinamos jų autorių teisės ir jos ginamos.

Informuojame, jog Lietuvos architektų rūmai su Lietuvos kultūros tarybos finansine parama 2018 m. vykdė autorių teisių architektūros srityje stebėseną, teikė teises konsultacijas¹. Vykdytos stebėsenos rezultatai parodė, jog vieną didžiausių problemų yra autorių nenurodymas prie jų sukurtų architektūros kūrinių.

Atsižvelgiant į Lietuvos architektų rūmų teisę atstovauti savo nariams, kai įgyvendinamos ir ginamos jų autorių teisės, bei nurodytus stebėsenos rezultatus, kreipiamės į Jus šiuo raštu su tikslu priminti būtinybę nurodyti architektūros kūrinių autorius.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 6 straipsnio 1 dalimi, autoriumi yra laikomas kūrinį sukūręs fizinis asmuo. Kai kūrinį bendru kūrybiniu darbu sukuria du arba daugiau fizinių asmenų, jie laikomi bendraautoriais, nepaisant to, ar tas kūrinys sudaro nedalomą visumą, ar susideda iš dalių, kurių kiekviena gali turėti savarankišką reikšmę (Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 7 straipsnio 1 dalis).

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog kūrinio autorius, neatsižvelgiant į jo turtines teises, net ir tuo atveju, kai turtinės teisės perduotos kitam asmeniui, turi šias asmenines neturtines teises:

¹ Žr.: <http://www.architekturumai.lt/kita-veikla/konsultacijos/>

autorystės teisę, reiškiančią teisę reikalauti pripažinti kūrinio autorystę aiškiai nurodant autoriaus vardą ant visų išleidžiamo kūrinio egzempliorių, taip pat kitu įmanomu būdu viešai atliekant kūrinį; teisę į autoriaus vardą, reiškiančią teisę reikalauti, kad bet koku būdu naudojant kūrinį būtų nurodomas arba nebūtų nurodomas autoriaus vardas, arba būtų nurodomas autoriaus pseudonimas; teisę į kūrinio neliečiamybę, reiškiančią teisę prieštarauti dėl kūrinio ar jo pavadinimo bet kokio iškraipymo ar kitokio pakeitimo, taip pat dėl bet kokio kito kėsینimosi į kūrinį, galinčio pažeisti autoriaus garbę ar reputaciją (Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 14 straipsnio 1 dalis). Remiantis Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi pažymėtina, jog autorių asmeninės neturtinės teisės neperduodamos kitiems asmenims, o po autoriaus mirties asmeninių neturtinių teisių priežiūra įgyvendinama Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 49 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

Kalbant apie architektūros ar skulptūros kūrinių autorių teisių apribojimus pažymėtina, jog be kūrinio autoriaus ar kito šio kūrinio autorių teisių subjekto leidimo ir be autorinio atlyginimo, tačiau nurodžius, jei tai įmanoma, naudojamą šaltinį ir autoriaus vardą, leidžiama: 1) atgaminti ir viešai paskelbti architektūros kūrinius ir skulptūras, sukurtus nuolat stovėti viešosiose vietose, išskyrus atvejus, kai jie eksponuojami parodose ir muziejuose; 2) pastato ar kito statinio projektą, brėžinį, eskizą ar modelį panaudoti to pastato ar statinio rekonstrukcijai (Autorius teisių ir gretutinių teisių įstatymo 28 straipsnio 1 dalis). Atkreiptinas dėmesys, jog paminėtos nuostatos netaikomos, kai architektūros kūrinys ar skulptūra yra pagrindinis vaizdavimo objektas reprodukcijoje ir kai tai daroma siekiant tiesioginės ar netiesioginės komercinės naudos. Minėtos nuostatos taip pat nesuteikia teisės atgaminti architektūros kūrinius pastatų ar kitų statinių pavidalu ir daryti skulptūrų kopijas (Autorius teisių ir gretutinių teisių įstatymo 28 straipsnio 2 ir 3 dalis).

Tai, kas išdėstyta, leidžia daryti išvadą, jog žiniasklaidos priemonėse informuojant visuomenę apie statomus, rekonstruojamus ar pastatytus architektūros kūrinius, privalo būti nurodomi juos sukūrę asmenys - autoriai, nebent jie būtų išreiškę prieštaravimą dėl jų nurodymo. Taip pat tais atvejais, kai architektūros kūrinys yra pagrindinis vaizdavimo objektas reprodukcijoje ir kai tai daroma siekiant tiesioginės ar netiesioginės komercinės naudos, kūrinio autoriaus ar kito šio kūrinio autorių teisių subjekto leidimas ir autorinis atlyginimas yra privalomi. Atsižvelgiant į tai, prašome Jūsų atkreipti savo darbuotojų dėmesį į šiuos teisės aktų reikalavimus ir priminti būtinybę jų laikytis.

Iš anksto dėkojame už bendradarbiavimą.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkė

Daiva Veličkaitė

Originalas nebus siunčiamas

Rugilė Šiaulytė, el. paštas rugile@architekturumai.lt, tel. nr. . +370 5 275 4241